

UPPLAND

Årsbok

FÖR MEDLEMMARNA I UPPLANDS
FORNMINNESFÖRENING

1961

Upplands Fornminnesförenings Förlag

Redaktion:

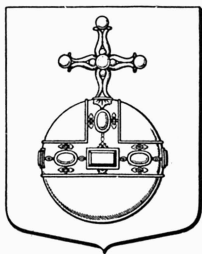
NILS SUNDQUIST

(Årsbokens redaktör)

MANNE ERIKSSON

ANNA-MÄRTA BERG

(Redaktionssekreterare)

Under år 1962 kommer en för det uppländska kulturminnesarbetets intensifiering viktig händelse att äga rum, nämligen tillsättandet fr. o. m. 1 juli av landsantikvarie för Stockholms län. Tills dess gäller att landsantikvarien i Uppsala handlägger ärenden jämväl i Stockholms läns Upplandsdel och landsantikvarien i Nyköping ärendena i Stockholms läns Södermanlandsdel. Stads museet i Stockholm och Riksantikvarieämbetet har handlagt ärenden särskilt i de under stark bebyggelseutveckling stående omgivningarna kring Stockholm. Den nya tiden med dess intensiva hus- och vägbyggande och dess projekterande av nya bostadsområden har givit kulturminnesvården omfattande nya uppgifter inom detta centralsvenska distrikt.

Någon förändring i Upplandsmuseets verksamhet kommer dock icke att ske. Även sedan landsantikvarietjänsten i Stockholms län tillsatts, förblir, som hittills, hela landskapet Uppland arbetsområde för provinsmuseet i Uppsala, Upplandsmuseet. På samma sätt kommer de uppländska hembygdsföreningarna och hembygdsmuseerna att stå i förbindelse med Upplands fornminnesförening och Upplandsmuseet. Ej heller sker någon förändring beträffande årsboken Uppland, den uppländska hembygdsrörelsens samlande organ, som även i fortsättningen distribueras till samtliga Upplands fornminnesförenings medlemmar i vilket län de än bo.

Vad som just nu ger kulturminnesvården särskilt maktpåliggande uppgifter, är de förändringar som sker i städernas bebyggelse, i synnerlig mån i deras kärnkvarter. Redan har mycket förändrats, mycket tagits bort, som det hade varit önskvärt ha kvar för framtiden; här kommer emellertid så stora ekonomiska intressen med i bilden, att de miljövårdande önskemålen ej alltid kunna vara medbestämmande i utvecklingens gång. Kulturminnesvårdens arbete går fram på olika fronter, som måste samordnas. Dels måste den gamla bebyggelsen bli föremål för uppmätning och fotografering, dels måste rådgivning lämnas när ny stadsplan för ett kvarter skall upprättas och dels, slutligen, äro både markundersökningar och byggnadshistoriska undersökningar av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse obligatoriska i samband med att nödtvungen rivning sker.

I Uppsala har av stadsfullmäktige en kulturminneskommitté tillsatts med uppdrag att inventera den äldre kvartersbebyggelsen och att med kulturhistoriska och estetiska värderingar vara rådgivande organ åt byggnadsmyndigheten. I Norrtälje har vid sammanträde dryftats de problem, som uppstår i samband med gamla kvarters förnyelse, och förslag framstälts om tillsättande av en kommitté för vidare diskussion av dessa komplicerade spörsmål. I Enköping har kartering gjorts av kulturhistoriskt viktigare hus och gårdar och en gradering utförts med hänsyn till det kulturhistoriska värdet. För Östhammar och Öregrund planeras liknande överläggningar.

Av vad som ovan sagts torde framgå det överrika arbetsprogram, som möter dagens kulturminnesvård. Det behöver väl icke sägas att arbetsuppgifterna ute i landskommunerna icke äro mycket mindre än i städerna. Genom den förändring av samhället, som just nu sker både i fråga om vägväsendets utveckling och tätorternas expansion, föreligger ständigt uppgifter att handlägga och lösa. Det är därför viktigt att alla ansvarskännande samhällsmedlemmar, i stad och på land, sluter upp kring kulturminnesvårdens sak genom anslutning till provinsens fornminnesförening.